

О Т Ч Е Т
за дейността
на ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ПАЗАРА”
през 2014 г.

През 2014 г. цялостната дейност по надзор на пазара, осъществявана от ГД „Надзор на пазара”, се извършва в съответствие с практиката на държавите-членки на Европейския съюз.

ГД „Надзор на пазара” участва активно в съвместни действия по надзор на пазара по проект на Европейската комисия - JA2011 „Съвместни действия по надзор на пазара - за продуктови групи „Фойерверки“ и „Зарядни устройства“; проект „Joint Action 2013-Kick scooters“ и проект EEP LIANT с координатор PROSAFE.

През 2014 г. е засиленото сътрудничество на ГД „Надзор на пазара“ с Агенция „Митници“, в резултат на което се наблюдава значително повишаване на броя на недопуснатите за свободно обращение на пазара на Европейския съюз несъответстващи продукти в сравнение с недопуснатите продукти през 2013 год.

През 2014 г. целите в дейността по надзор на пазара са свързани с изпълнение на: заложените дейности по надзор на пазара в годишния план; осъществяване на проверки по постъпили сигнали и жалби от фирми и граждани; действия по нотификации, постъпили чрез системата за бърз обмен на информация RAPEX; нотификации, подадени от ЕК; съвместни проверки с други контролни органи; проверки по уведомления от А „Митница”; както и със сътрудничество с органите и структурите на Европейския съюз в областта на надзора на пазара.

Продуктите, за които е осъществен надзор на пазара през 2014 год., са в обхвата на:

- наредбите по чл. 7 от ЗТИП – наредбите за съществените изисквания и оценяване на съответствието на: **електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението; играчки; машини; лични предпазни средства; радиосъоръжения и крайни далекосъобщителни устройства; транспортируеми съоръжения под налягане; пиротехнически изделия и взривни вещества за граждански цели; за електромагнитна съвместимост; газови уреди;**
- Регламент (ЕС) № 305/2011 за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти

- мерките по прилагането на Директива 2009/125/ЕС (чл. 26а от ЗТИП) по отношение изискванията за екологично проектиране към продукти, свързани с енергопотреблението;

- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, приета на основание чл. 13, ал. 1 от Закон за управление на отпадъците;

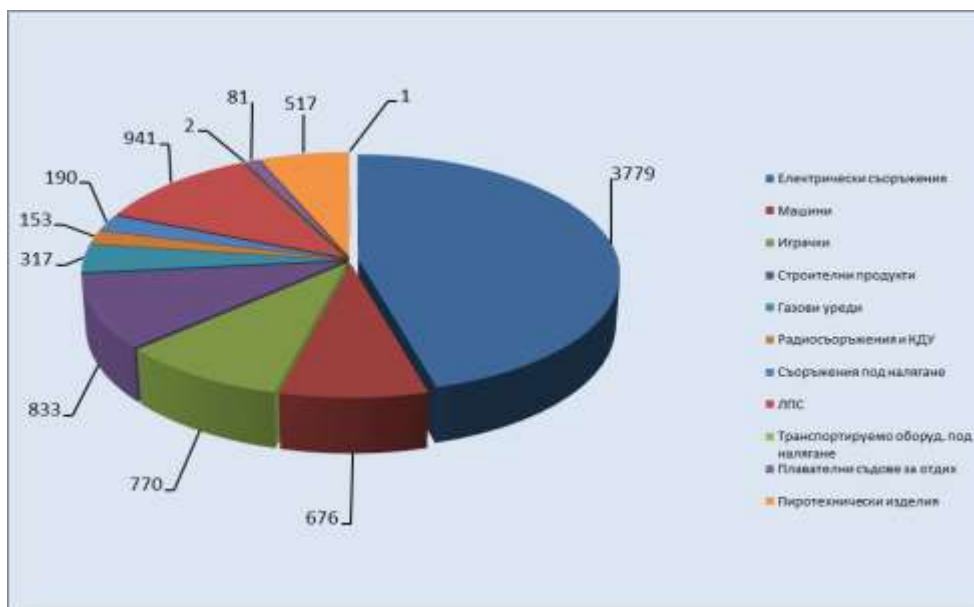
- Наредба за условията и реда за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване във връзка с ограниченията за употреба на определени опасни вещества, приета на основание чл. 21д, ал. 1 от Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси.

Извършени са **планови и извънпланови проверки** общо на **8260 различни като вид, марка или модел продукти** пуснати на пазара, предимно в търговски обекти на територията на цялата страна. Проверени са **6367 различни продукти** при планови проверки и **1893** при извънпланови, в това число **1326** вида са по уведомления от А „Митници“.

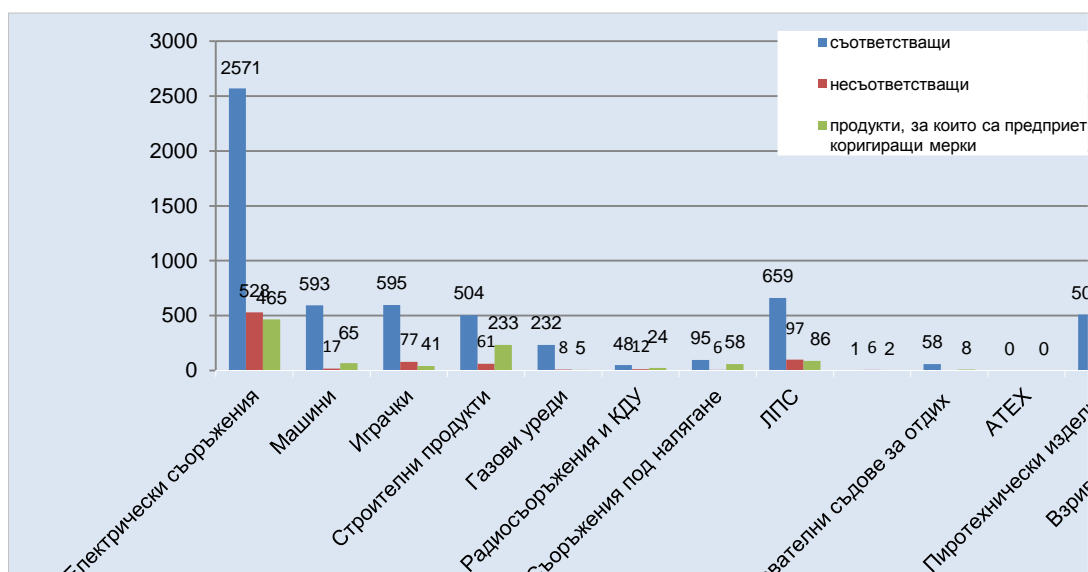
През 2014 г. са постъпили **82 бр. жалби и сигнали**, във връзка с които са извършени **61 бр.** проверки.

През 2014 г. са приключени проверките на **7691 различни като вид, марка или модел продукти**. Резултатите са: съответстващи на изискванията – **5865** продукти; несъответстващи на изискванията - **817** продукти; **1009** продукти, към които са предприети коригиращи действия от икономическите оператори и несъответствията са отстранени.

Разпределение по наредби на проверените през 2014 г. продукти

Съотношение между съответстващи продукти, несъответстващи продукти и продукти, за които са предприети коригиращи мерки

ПЛАНОВИ ПРОВЕРКИ

Осъществени са планови проверки на общо **6367** продукти от различни видове, марки и модели, в това число:

- електрически съоръжения - одеала и възглавници, декодери, нощни лампи, бързовари и поялници, кухненски машини, хлебопекарни, домашни хладилни уреди, електрически отоплители за стая – вентилаторни и конвекторни, UPS захранващи системи, гирлянди, черна и бяла техника;

- играчки - от категория със същото естество на риск, посочени в RAPEX нотификации, играчки, носещи масата на дете – велосипеди, тротинетки и триколки, играчки с електрическо захранване, носещи масата на дете, карнавални и маскировъчни костюми, с видими несъответствия;

- машини - ръчни електрически инструменти и градинска техника с акумулаторно захранване, ръчни къртачи и трошачи (чукове);

- газови уреди – газови уреди, предназначени за втечен въглеродороден газ за работа на открито, предназначени да нагриват съдове съдържащи течности или храна, или нагревателни плочи, газови отоплителни уреди;

- съоръжения под налягане – носими пожарогасители;

- строителни продукти - радиатори и конвектори за отопление, медни тръби за вода и газ, тоалетни чинии и комплекти с вграден хидравличен затвор;

- лични предпазни средства - защитно облекло с висока видимост, ръкавици за защита от механични рискове;
- радиосъоръжения - безжични DECT телефони;
- пиротехнически изделия от категория 1, 2, 3 4 и сценични пиротехнически изделия от категории T1 и T2;
- плавателни съдове за отдых - надуваеми лодки от категория C и D.

От извършените проверки за отделните продуктови групи могат да се направят следните констатации:

Драстично е намалял процентът на предлаганите на пазара **електрически уреди** без инструкция за употреба.

От общия брой проверени **одеала и възглавници** с констатирани несъответствия са около 10%. Предлаганите на българския пазар електрически одеяла и възглавници са с произход България (от 3 български производители), няколко европейски марки и няколко модела с произход Китай и Турция. В сравнение с констатираните несъответствия при същата група продукти през 2011 г. процентът на несъответстващите продукти е намалял с 8 %, а предлаганите към момента на пазара одеала и възглавници от българските производители са без несъответствия.

Резултатите от проверката на **декодерите** показаха, че на пазара присъстват такива с несъответствие по отношение изискванията на НСИОСЕМС, но те са много малки количества.

Анализът на резултатите от проверката на **кухненски машини** показва, че преобладаващите несъответствия са по отношение инструкцията за употреба – тя не придружава продукта или несъответства по обем и съдържание на тази, съставена от производителя.

При проверката на **хлебопекарни** не са открити несъответстващи продукти, което се дължи преди всичко на факта, че преобладаващата част от тях са с произход от страни - членки на ЕС.

Голяма част от **хладилните уреди** отговарят на специфичните изисквания на Регламент № 643/2009 за екопроектиране, но по отношение на изискванията на Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване са установени несъответствия при около 50% от тях.

Проверката на **вентилаторни и конвекторни отоплители за стаи** показва, че преобладаващата част от несъответствията са липсващи текстове в инструкцията за безопасна употреба, изисквани от приложимия хармонизиран стандарт.

При проверката на **UPS** **захранващи системи** е установено, че голяма част от продуктите са без инструкция за употреба и на маркировката за съответствие;

При повечето проверки на **играчки от категория със същото естество на риск, посочени в RAPEX нотификации**, рискът се потвърждава. Опасните продукти са изтеглени от пазара и унищожени.

При повечето от проверените **играчки, носещи масата на дете-велосипеди тротинетки и триколки** е изпълнено изискването за нанесен върху самата играчка предупредителен текст, свързан с безопасната им употреба.

Проверките на **ръчни електрически инструменти и градинска техника с акумулаторно захранване и на ръчни къртачи и трошачи (чукове)** показаха, че машините отговарят на изискванията - те са с нанесена маркировка за съответствие СЕ и означено гарантирано ниво на звукова мощност; придружават се с ЕО Декларация за съответствие и инструкция за експлоатация.

Голям е делът на **радиаторите и конвекторите за отопление** с констатирани несъответствия, като най-значимото от тях е липсата на декларация за експлоатационни показатели.

Половината от проверените видове **медни тръби за вода и газ, предназначени за използване в отоплителни и газови инсталации и тоалетни чинии и комплекти с вграден хидравличен затвор** са с несъответствия, в това число без маркировка за съответствие, без декларация за експлоатационни показатели и инструкция за приложение на български език.

Установено е, че малка част от пуснатото на пазара **защитно облекло с висока видимост** е с констатирани несъответствия, към които отговорните икономически оператори са предприели коригиращи действия.

Установено е, че много малка част от **проверените газови уреди, предназначени за втечен въглеродороден газ за работа на открито, предназначени да нагряват съдове съдържащи течности или храна, или нагревателни плочи** са с непълна информация, придружаваща маркировката за съответствие (липса на година на поставяне на маркировката), непълни или неточни технически данни, непълна инструкция на български език и липса на предупредителни надписи върху опаковката.

Проверката на **безжични DECT телефони** показа, че около 75% от тях са с установени несъответствия, като преобладават тези придружени от инструкции за употреба, несъответстващи по обем и съдържание на тези от производителя.

Най-честото несъответствие при проверените **пожарогасители** е по отношение съдържанието на придружаващата ги ЕО декларация за съответствие, която не отговаря на изискванията на приложимата наредба.

Проверката на **пиротехнически изделия от категория 1, 2, 3, 4 и сценични пиротехнически изделия от категории T1 и T2** установи, че повече от половината фойерверки са съответстващи.

При **плавателните съдове за отдих - надуваеми лодки от категория С и D** се наблюдава значителен брой продукти без несъответствия.

Кампанийни проверки

През 2014г. са проведени 4 кампанийни проверки – две специализирани, една обща и Коледна кампания.

При **обща кампанийна проверка за наличие и пълнота на инструкция или указания за употреба, експлоатация и монтаж на български език**, обект на проверката са най-масово потребяваните технически изделия от продуктови групи, попадащи в обхвата на наредбите по чл. 7 от ЗТИП - електрически съоръжения, машини, играчки, лични предпазни средства, радиосъоръжения и крайни далекосъобщителни устройства.

Проверени са 377 вида продукти, от които 58 продукти са с констатирани несъответствия, които са основно: липса на инструкцията за употреба на български език, инструкция за употреба, несъответстваща по обем и съдържание на съставената от производителя. Резултатите от кампанията потвърждават необходимостта от извършване на подобни проверки.

При проведената **Коледна кампания** на светлинни гирлянди и играчки са проверени 194 продукти (164 вида електрически гирлянди и 30 играчки от различни категории), от тях 87бр. са с констатирани несъответствия. В резултат на ежегодно провежданите Новогодишни кампанийни проверки се наблюдава намаляване предлагането на **светлинни гирлянди и играчки** с несъответствия.

Специализираната кампания бе насочена към електрически уреди от нисък ценови клас с голямо приложение: поялници, бързовари и нощни лампи. Проверени са 343 продукта, от които за 120 са с констатирани несъответствия, по-съществените от които са липса на маркировка за съответствие и на инструкция за употреба.

Проведена е **специализирана кампания за играчки, обект на жалби и сигнали** при която, такива не са открити.

При извънредната **Кампания черна и бяла техника**, проведена съвместно с Министерство на икономиката са открити едва 2 продукта с несъответствия от проверените

общо 26 продукта. Проверката обхваща телевизори, радиокасетофони, аудио системи, перални, прахосмукачки, микровълнови фурни, комбинирани печки газ и ток, малки готварски печки, електрически котлони, хлебопекарни, електрически кани за топла вода, цитруспреси, уреди за мъфини, чушкопечи.

Коледна кампания за пиротехнически изделия от категория 1, 2, 3, 4 и сценични пиротехнически изделия от категории T1 и T2 показва, че все по-малко продукти са с **несъответствия** - от проверените 44 вида продукти с констатирани несъответствия са 7 изделия.

При кампанията **“КОЛЕДАТА БЕЗОПАСНА”** съвместно с Министерството на икономиката и Комисията за защита на потребителите, са проверени общо 78 играчки от различни категории, марки и модели. Установените несъответствия най-често са за липса на предупредителни текстове на български език и липса на наименование и адрес на отговорния икономически оператор.

ИЗВЪНПЛАНОВИ ПРОВЕРКИ

Извършени са извънпланови проверки на **1893 различни** продукти - по сигнали и жалби от граждани и ведомства; по получени RAPEX нотификации, по сигнали от RAPEX екипа на ЕК; съвместни проверки по искане на други контролни органи, проверки по уведомления от А „Митница”, проверки в резултат на самосезиране и др.

Значителна част от жалбите касаят рекламации, сервизното обслужване или подвеждащи реклами, които са извън компетенциите на ДАМТН, но са повод за извършване на проверки по отношение изискванията за безопасност към продуктите обект на жалбите.

Извършени са проверки по **61 жалби и сигнали**, от постъпили **82 бр.** Част от жалбите са извън компетенциите на ДАМТН – **21 бр.**

От постъпилите жалби за продукти от компетенциите на ДАМТН най-много са за различни **електрически съоръжения - 23бр.**, отнасящи се най-вече до липса на маркировка за съответствие, инструкция за употреба и възникнали съмнения за несъответствия с изискванията на Регламент 641/2009 (за телевизор и за климатизатор). Останалите са: за играчки - **13 бр.**, за машини - **8 бр.**, за строителни продукти – **15 бр.** и за РКДУ -**2бр.**

Действия по нотификации

През 2014 г. са получени нотификации по системата RAPEX за 1135 бр. продукти. Най-значителен е делът на следните продуктови групи: играчки – 669 бр., електрически съоръжения – 326 бр. и лични предпазни средства – 43 бр.

През 2014 г. са приключили 2 проверки по нотификации: № 0031/14, EM/0002/14 от система RAPEX, предприети са действия към продуктите и са подготвени и изпратени към контактната точка **2 бр. реакции**.

Проверки по искане на други контролни органи

По искане на МВР са извършени съвместни проверки в складове за съхранение на 17 вида взривни вещества за граждански цели и 12 вида пиротехнически изделия, както и в цехове за производство на патрони и машини за дозиране на течно взривно вещество. Не са констатирани несъответствия.

Действия по получени уведомления от Агенция „Митници“

Във връзка с Инструкцията за взаимодействие между Агенция “Митници” и ДАМТН за прилагане на мерките за надзор на пазара през 2014 г. са получени общо 151 уведомления за 1 326 вида продукти, от които 338 вида продукти не съответстват на изискванията за безопасност – „Допускане за свободно обращение не е разрешено“ и 130 вида продукти са извън компетенциите на ДАМТН. Продуктите от компетенциите на ДАМТН са: електросъоръжения – 800 бр., пиротехнически изделия – 108 бр., строителни продукти – 81 бр., газови уреди – 63 бр., играчки – 121 бр., машини – 5 бр., ЛПС – 13 бр., радиосъоръжения, КДУ – 4 бр. и плавателни съдове за отдих – 1 бр.

Поради констатирани несъответствия с нормативните изисквания не са допуснати за свободно обращение както следва: електросъоръжения – 17 620 бр., (в това число са 11 модела с общо кол. 7 800 бр. продукти, неизпълняващи изискванията на Регламент № 244/2010 г.), както и на 31 200 m електрически проводници, играчки – 1 036 бр., строителни продукти – 1 287 бр., лични предпазни средства – 110 бр., радиосъоръжения и КДУ – 84 бр., газови уреди - 3 бр., машина - 1 бр.

Проверки на основание самосезиране

При извършване на плановите проверки често се откриват несъответстващи продукти от продуктови групи, които към момента на откриването им не са обект на плановите проверки. За тези продукти инспекторите се самосезират. През 2014 г. в резултат на самосезиране са извършени проверки на 8 вида електрически съоръжения, 8 вида лични предпазни средства, 1 вид машина и 1 вид играчка. Често основание за самосезиране са липса на маркировка за съответствие и инструкция за употреба. За установените нарушения към икономическите оператори са предприети административно наказателни действия.

Предприети действия към несъответстващи и опасни продукти

В резултат на дейността по надзор на пазара през 2014 г. са извършени изпитвания, предприети са действия към продукти с видими несъответствия, последващи действия към несъответстващи и опасни продукти и са предприети действия към икономическите оператори, според отговорностите им.

През 2014 год. са взети **33 образци за изпитване** (6 бр. електрически съоръжения по отношение на EMC, 25 бр. строителни продукти, 2 бр. играчки). Несъответствията от сигналите се потвърдиха за **8 бр.** строителни продукти, а за **17 бр.** строителни продукти и 1 бр. играчка не се потвърдиха. Изпитванията не са приключили за **12 бр.** строителни продукти и за **1 бр.** играчка.

Издадени са **16 бр.** заповеди по чл. 30в, ал. 1 от ЗТИП за временно спиране от разпространение до оценяване и удостоверяване на съответствието им с изискванията за безопасност, (**12 бр.** за електропродукти, **2 бр.** за строителни продукти, **1 бр.** за играчка, **1 бр.** за фойерверк, **1бр.** за лични презпазни средства); **4 бр.** заповеди по чл. 30а, ал. 1 от ЗТИП; **2 бр.** заповеди по чл. 30а, ал. 2 от ЗТИП (за електропродукти) и **103 бр. заповеди на търговци** за временно спиране разпространението и/или спиране и изтегляне от пазара на несъответстващи продукти.

В резултат на уведомяване на икономическите оператори за констатираните несъответствия, издадени заповеди по чл. 30а, ал. 2 от ЗТИП или заповеди по чл. 30в, ал. 1 от ЗТИП, или по инициатива на икономическите оператори са **изтеглени и унищожени 7** вида играчки с общо количество **193 бр.** и **52 вида** електрически съоръжения (гирлянди, декодери, осветители, лампи и кафемелачки) с общо количество **195 броя.**

През 2014 год. са съставени **254 акта за установяване на административни нарушения** – **176** на търговци, **61** на физически лица и **17** на вносители и производители. Издадени са **190 наказателни постановления** – **141** на търговци, **41** на физически лица и **8** на вносители и производители.

Участие в международни проекти и кампании

- проект **“Joint Action 2011 on Fireworks”** „Joint Action 2011-Battery chargers“ на **PROSAFE**

През месец февруари е проведена финална среща, в която са отчетени резултатите от проекта на всички държави членки. Направени са предложения за подобряване на процедурата за избор на лаборатории за изпитване. Работата по двата проекта е приключена.

- проект **„Joint Action 2013-Kick scooters“** на **PROSAFE**

Проведени са две срещи на участниците, на които са уточнени кои продукти ще бъдат обект на съвместните дейности. Взето е решение действията на участниците да се съсредоточат върху скутери играчки и скутери за спорт и свободно време. Направен е подбор на изпитвателна лаборатория, която ще извърши изпитванията. Изработени са проекти на документи, свързани с регистрирането на данните от проверката и уведомителни писма до икономическите оператори, чиито продукти ще бъдат изпитани. За изпълнение на задачите, поставени в JA 2013 е потърсено и получено съдействие от компетентния орган КЗП по отношение на тротинетките, предназначени за спорт и придвижване по обществените пътища. Двете администрации ще си сътрудничат в рамките на своите компетенции за постигане целите на JA 2013.

- **проект EEPLIANT с координатор PROSAFE**

Изготвени и подадени са документи за участие в проекта.